

Nils Artur Linér

Yrke: Toffelmakare

Gravplats 2084 065

Landskrona kyrkogård, Gravkvarter 84

Född: 8 oktober 1906

Död: 3 mars 1936

Begravning och gravsättning: 8 mars 1936

N. Linér står det på den lilla stenplattan som ligger ned-sänkt i gräsmattan bland de andra fattiggravarna.

Nils Artur Linér

Nils Artur Linér var äldst i en barnaskara på fem barn.

Nils var son till John Alfred Linnér och Elna Linnér, född Andersson.

Barnen kom i snabb följd - Nils 1906, Gustav 1908, Hugo 1909, Anna 1910 och Ellen 1912. Modern dog den 26 november 1916, Nils hade nyss fyllt tio år, yngsta flickan Ellen var bara fyra år.

Nils far gifte om sig med Emma f. Bengtsson i april 1918. Samma år föddes sonen Lennart och det blev en samlad barnaskara på sex barn. Nils hade då kommit upp i tonåren och fick troligen hjälpa till med försörjningen, liksom brodern Gustav som var ett år yngre.

Småsyskonen Hugo och systrarna fick säkert också dra sina "strån till stacken".

Nils Linér blev toffelmakare men fick TBC och hamnade så småningom på Orups sanatorium, där det på den tiden fanns 244 vårdplatser för både kvinnor och män.

Utöver sjukhuset byggdes ligghallar där patienterna kunde få frisk luft i upp till sex timmar om dagen, eftersom det ansågs stärka lungorna.

Fotot till höger:

Nils Linér framför ligghallarna på Orups sanatorium i Höör, där han var inskriven av och till under sina sista år.

"Trots sjukhusets närhet till Höör var Orup isolerat med egen djurpark och självförsörjande med egna odlingar av grönsaker, frukt och potatis"

Citat från Skånska Dagbladet, Tobias Lagerholm, den 23 oktober 2014

Livet på Orup

Trots sin sjukdom försökte patienterna roa sig så gott det gick. Bilderna vittnar om att man ändå försökte få några små ljuspunkter i allt det trista som sjukdomen förde med sig.

Gruppfoto taget på "Enebacken" år 1919.

Våren 1915 stod Orupssanatoriet färdigt. I takt med att tuberkulos kunde botas i allt större utsträckning utvecklades också Orupssjukhusets verksamhet. Rehabiliteringskliniken öppnades 1966 och den sista lungavdelningen stängdes trots protester under tidigt 1980-tal.

Foto av sjukvårdspersonalen på Orup, året är 1928.

Nils träffade Linnéa

Kvinnor och män låg på skilda avdelningar och fick inte prata med varandra.

Kvinnornas avdelning låg på en våning mellan de två avdelningarna för män som låg både under och över.

Naturligtvis kunde kvinnorna, till några av sköterskornas förtret, inte låta bli att prata med "gubbarna" genom de öppna fönstren.

De fick däremot promenera i parken när de var starka nog för detta. En umgängeskultur uppstod och kärlek uppstod också, när Nils täffade Linnéa Olsson. Linnéa och Nils förlovade sig och blev ett par.

Linnéas dotter Elsie

Ibland, när de var tillfälligt utskrivna från sanatoriet, var Linnéas dotter Elsie hos dem.

Detta var inte tillåtet och skedde i smyg.

Elsie, som betraktade Nils som sin far, berättade att hon fick ha egen mugg och egen tallrik på grund av smittorisken.

Under ett par år hade Nils en liten toffelmakarverkstad i Lund. Verkstaden låg i källarplan.

Där bodde troligen Nils och Linnéa och dit fick Elsie komma och hälsa på.

Under åren fram till Linnéas och Nils död, försökte de träffa lilla Elsie så snart det fanns en möjlighet, oftast var det Linnéas syster Gunhild som sammanförde dem.

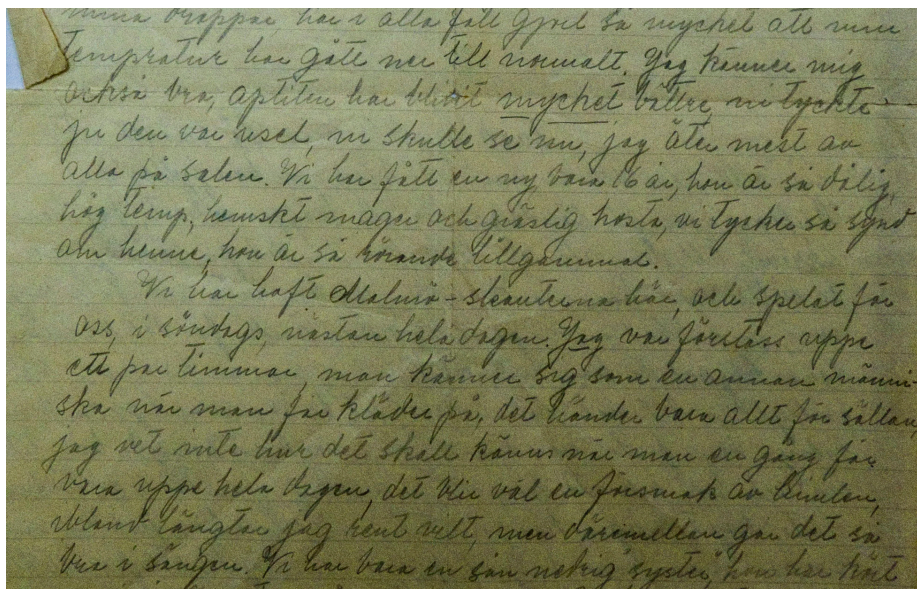

Foto från ett besök hos "Tant Emma", Nils styvmor, som bodde i ett litet hus i Henkelstorp.

I mitten sitter Linnéa och Nils - lilla Elsie står bredvid.

Ibland var de tvingade till att stanna i sängen, ibland fanns det möjlighet att busa och - som Linnéa uttryckte sig i ett brev till sin syster: "känna sig som en annan människa".

Utdrag ur Linnéas brev:

"Igår var jag på undersökning, doktorn säger aldrig något, där blir inga förändringar heller på en månad, men temperaturen har gått ner till normalt.

Jag känner mig också bra, aptiten har blivit mycket bättre, ni tyckte ju den var usel, ni skulle se nu, jag äter mest av alla på salen.

Vi har fått en ny, bara 16 år, hon är så dålig, hög temp, hemskt mager och gräslig hosta, vi tycker så synd om henne, hon är så rörande lillgammal.

Vi har haft Malmö-scouterna här, och spelat för oss, i söndags, nästan hela dagen.

Jag var förståss uppe ett par timmar, man känner sig som en annan människa när man får kläder på, det händer bara allt för sällan. Jag vet inte hur det ska kännas när man en gång får vara uppe hela dagen, det blir väl en försmak av himlen, ibland längtar jag rent vilt, men däremellan går det så bra i sängen.

Vi har bara en sån nedrig syster, hon har kört mig i säng tre gånger på en dag. Vi brukar stå på balkongen och prata med "gubbarna" som ligger över och under oss och det tål hon inte, nu gör vi det bara på kiv, nåt skoj måste man ha fast man är sjuk".

Nils tog Elsie ur fosterhemmet

Linnéa avled den 13 november 1935, hon hade fyllt 29 år den första augusti samma år.

Dottern Elsie var då nio år. Under Linnéas sista månader bodde Elsie i ett fosterhem där de vanskötte och svält henne.

När Nils förstod hur det var ställt i fosterhemmet, tog han Elsie därifrån och lämnade henne hos sin styvmor Emma Linnér, som hade ett litet hus i Henkelstorp. Hon var änka efter hans far John Linnér.

Elsie, kom till "Tant Emma" 1935. Yngsta hemmavarande sonen Lennart var då sjutton år.

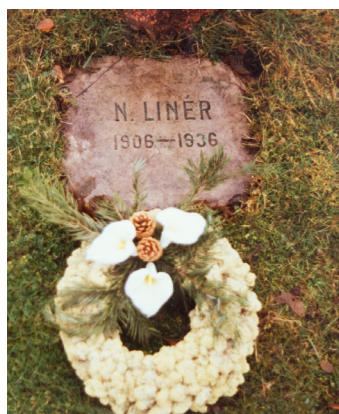
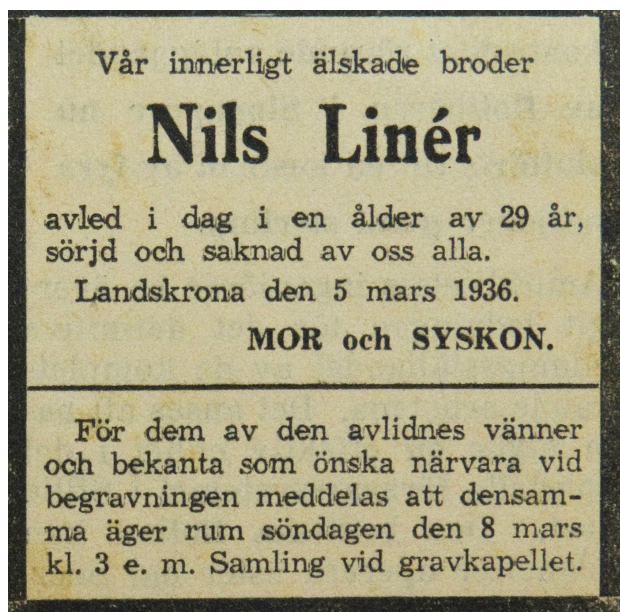
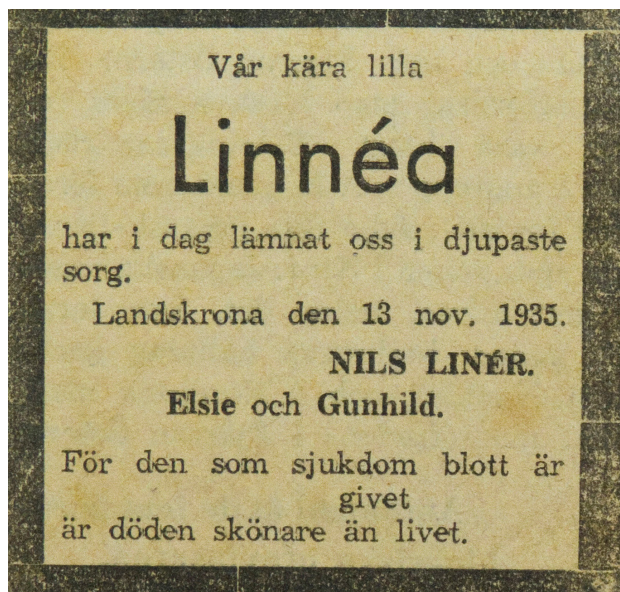
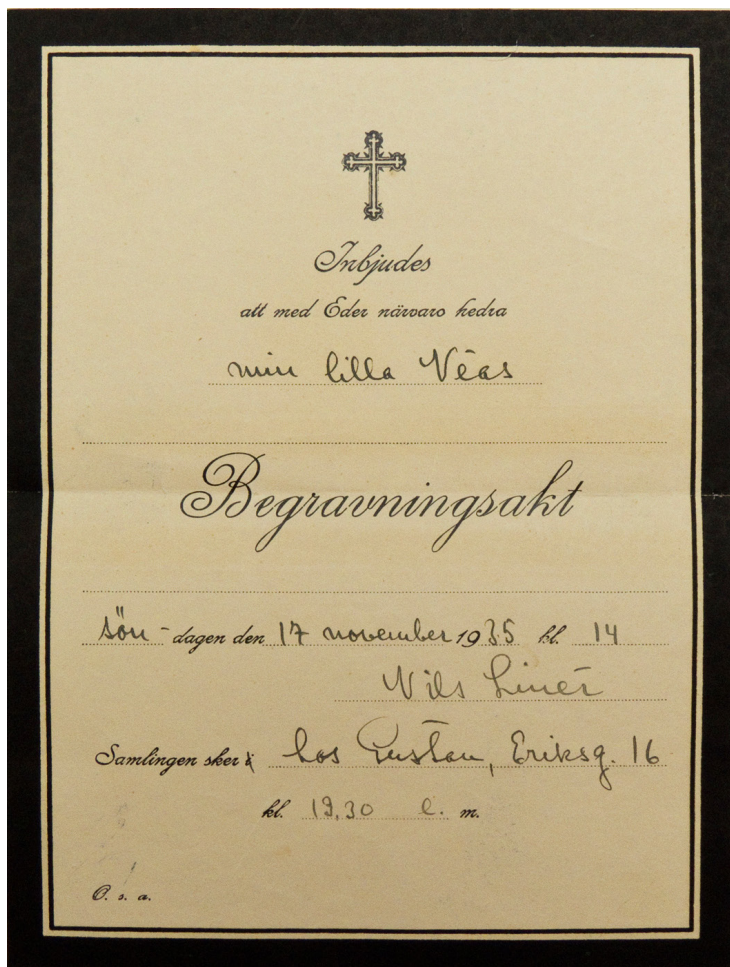
Fyra år senare började Andra världskriget. Emmas styvdotter Anna, hade flyttat till Danmark och lämnade sina döttrar Gullvi och Majken i Henkelstorp. Emma tog hand om dem, liksom hon tagit hand om alla de andra barnen som hamnat i hennes vård. Hemmet var fattigt men de klarade sig genom att hjälpas åt med försörjningen.

Elsie berättade om smusten och fattigdomen. När pappa Nils kom på besök tog han henne till pumpen och tvättade av henne ordentlig. Tant Emma hade antagligen alldeles för många att dra försorg om, för att riktigt orka bry sig om hur var och en hade det.

Elsie berättade om hur svårt det var att få ihop pengar till pennor och annat skolmateriel - som de själva fick bekosta. Hon sprang ärenden till tanterna i byn och fick några ören som hon sparade till detta.

Sjukdomen tog deras liv

Nils avled den femte mars 1936, mindre än tre månader efter att Linnéa gått bort. Han skulle ha fyllt 30 år i oktober det året. Nils Linérs efterkommande berättade att han "gav upp", att han inte orkade leva längre när hans kära lilla "Nea" var borta.

Linnéa och Nils begravs i kvarter 84, som i folkmun kallades för "fattiggravarna" Gravkvarteret var på den tiden längst norrut och dolt bakom en hög häck.

Elsie skötte gravarna till sin död. Det fanns alltid ljung vid de små gravplattorna.

Elsie hade med sig en diskborste för att ta bort mossa så att namnen var läsbara. På gravsmyckningsdagen lade hon alltid dit vackra kransar.

Fotografierna ovan har tagits av Elsie Håkansson.

Ett varmt tack till Linnéa Olssons och Nils Linérs efterkommande, som frikostigt har delat med sig av sina minnen, dokument och fotoalbum!

Ett varmt tack till Harry Hanssons efterkommande för deras vänliga tillmötesgående och för svar på flera frågor.